

Elin Furheim Zeiffert
Studiekonsulent
Institutt for informasjons- og medievitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Universitetet i Bergen

PROGRAMSENSORRAPPORT FOR BACHELORPROGRAMMET I FILM- OG TV-PRODUKSJON (1. RAPPORT)

Undertegnede tiltrådte som programsensor for bachelorprogrammet i film- og fjernsynsproduksjon våren 2015. 21-22 mai 2015 ble det avholdt møte med studenter (to møter – ett med studenter fra 2.semester, og ett med studenter fra 4. og 6. semester) og med faglig stab. I tillegg ble gitt en omvisning. Møtet med studentene fra MEVI171 ble avholdt i forlengelsen av visningen, og evalueringen, av studentproduksjonene. Dette møtet varte ca 30 minutter, mens de øvrige møtene hadde varighet på ca 1 time. Disse møtene danner bakgrunnen for hoveddelen av denne rapporten, samt dokumenter tilgjengeliggjort gjennom portalen MiSide.

Under oppholdet ble det klart at planene om flytting til den nye medieklyngen vil innebære flere endringer av hvordan studieprogrammet er innrettet. Det betyr at enkelte punkter denne rapporten nevner – som samkjøring av undervisningsopplegg med avdelingens andre praktiske programmer, og graden av bransjekontakt – i fremtiden er gitt helt nye premisser.

Denne rapporten inneholder en generell del (hoveddel), samt en del som spesifikt går på MEVI171.

Informasjonsflyt

I det store og det hele opplevde studentene store frustrasjoner med MiSide som informasjonskanal. For det første anser de strukturen som lite brukervennlig, med alt for mange faner og mapper å orientere seg i. Denne frustrasjonen forsterkes ved at det ikke er noen regelmessighet i hvordan informasjonen tilgjengeliggjøres.

Forelesningsnotater, oppgaveformuleringer, og andre typer dokumenter havner i ulike mapper fra gang til gang, eller fra emne til emne. Dermed må studenten klikke seg gjennom en rekke sider/mapper for å finne informasjonen hun er ute etter.

Her er det ulik praksis fra faglærer til faglærer. Noen legger ut notater (men altså ikke konsekvent i en bestemt mappe), mens andre ikke anvender MiSide i det hele tatt.

Angivelig skal det enkelte ganger ha skjedd at epost erstatter MiSide for sirkulasjon av vedlegg. Dette oppfattes ikke som en god løsning. Et siste moment er at nyhetsfeeden blir alt for full, slik at oppdateringer drukner i all slags annen informasjon. Blant annet blander emneinformasjon seg med all annen informasjon som sendes ut til studentene.

Her må det legges til at det er et avvik mellom det studentene uttrykker i samtalene og det de melder tilbake om i emneevalueringene. MEVI171-studentene ga i den skriftlige sluttevalueringen uttrykk for at de syns informasjonen var god. Hva dette avviket skyldes er vanskelig å spekulere i, annet enn at selve rapporteringssituasjonen (muntlig overfor en ekstern vs et skriftlig skjema på slutten av en time) er forskjellig. Uansett er det viktig at de enkelte emnesidene har en oversiktlig struktur på MiSide, og at informasjonskanalen er konsistent for alle emner (ikke facebook for noen, epost for andre, sms for atter andre).

Sammenheng i studieforløpet

I møtet med studentene ble det under dette punktet tatt opp hvorvidt studentene oppfatter en tydelig progresjon i studieforløpet. Akkurat dette temaet hadde de ikke noen tydelige svar på. Det de derimot var opptatt av var hvordan emnene var organisert i forhold til hverandre, og hva de skulle gi av kompetanse.

At de ulike emnene løper parallelt oppfatter ikke studentene som noe problem i utgangspunktet. Imidlertid virker det som at en del av de praktiske emnene begynner et stykke ut i semestret, og at studentene oppfatter denne perioden som uvirksom. Her ser det ut til at det er samkjøringen med noen av de andre praktiske programmene som skaper forskyvninger.

Når det gjelder de rent teoretiske emnene syns studentene ganske unisont å mene at emnene som går på tekstteori/fortelle teori og filmhistorie er inspirerende og relevante. Imidlertid ønsker de seg disse emnene helt i begynnelsen av studieforløpet. Teoretiske emner som gir innføring i metode eller mer generell medievitenskapelig teori anser de som unødvendige.

Det ble også påpekt at beskrivelsen av studieprogrammet var "sexet opp". Her legges det vekt på bruk av kamera, å være i produksjon, osv, mens de opplevde at realiteten ikke speilet dette. Riktignok kan man få et litt mer realistisk bilde hvis man klikker seg inn på lenkene til de ulike emnene, og beskrivelsen av studieforløpet, men det er det ikke alle som gjør. Det er programforsiden som selges inn, og den gir et skjevt bilde.

Teknisk opplæring

I særlig grad savner studentene en tilstrekkelig opplæring i bruken av de tekniske utstyrene. Her opplevde de at de hadde blitt gitt den samme innføringen tre ganger, på ulike tidspunkt, og at det derfor ikke var en progresjon i opplæringen. I tillegg mener de

at fasen med opplæring/innføring i teknisk utstyr er for kort. Det de ønsker seg er en større kontinuitet i opplæring og bruk av det tekniske utstyret. Enkelte uttrykte også at det lange spranget i tid mellom hver gang de ble tilbudt innføring gjorde at de glemte denne kunnskapen fra gang til gang.

Det kom opp et forslag om at studentene tidlig i løpet av førsteåret ble gitt en produksjon å øve seg på – der opplegget allerede var ferdig utformet – og på den måten også skaffe seg mer inngående kjennskap til de ulike fagfunksjonene, før de selv gikk i gang med egen produksjon.

Mye av opplæringen foretas av innleide fagfolk, som også tar seg av oppfølgingskursene. Her er det noen klare utfordringer i at de innleide har liten oversikt/forståelse av hvor studentene befinner seg i utdanningsløpet og hvilke ferdighetsnivå de innehar. Det er derfor ikke alltid disse opplæringskursene fungerer optimalt. Staben antydte at de kunne/burde bli flinkere til å gi tydelige bestillinger til de innleide fagfolkene.

Studentene får også tilbud om veiledning i blant annet postproduksjon. I vekslende grad har det blitt satt av tid i undervisningsplanen, men tilbudet er annonsert både på MiSide og på epost. Det spørres om ikke denne type oppfølging i større grad bør synliggjøres i undervisningsplanen. Det vil gi en formalisering av tilbudet, og for studentenes del gi et sterkere inntrykk av at tilbudet er et ledd i en gjennomtenkt studieplan fremfor en ad hoc-løsning som skal rette på en mulig mangel.

For studentene på MEVI171 har den tekniske opplæringen trolig vært tilfredsstillende, og vel så det. Selv om det naturlig nok var et sprik i kvaliteten på produksjonene (web-serie), så viste de beste et høyt nivå på klipp, lyssetting, foto, manus og regi. Emneevalueringen viser også at workshop og veiledning får gode tilbakemeldinger.

Vurderingsformer

Det var en viss usikkerhet om hvorvidt produksjonene i et emne som MEVI165 Reportasjefjournalistikk ville bli gitt en kompetent bedømmelse. Denne bekymringen oppsto på bakgrunn av at det i en tilbakemeldingssituasjon ikke ble gitt kommentarer på bruken av levende bilder, med begrunnelse i at dette kunne studentene bedre enn den aktuelle fagpersonen.

Manglende eller utilstrekkelig veiledning var et forhold som gikk igjen i studentenes kommentarer. 6.semesterstudentene mente at de ikke hadde fått skikkelig tilbakemelding på deres forrige (5.semester) produksjon. 4.semesterstudentene, som nå skulle levere refleksjonsnotat, hadde ønsket seg at det ble gitt mer veiledning på dette underveis. Nå hadde de fått en innføring i hvordan skrive et slikt notat en uke før innlevering, og det oppfatter de som for sent.

I flere av emnebeskrivelsen står det at vurderingene skjer på bakgrunn av mappeinnleveringer. Her ser det ut til å være ulik praksis av mappeformatet. I noen tilfelle forteller studentene om at mappen består av en produksjon og et refleksjonsnotat, som var det de hadde jobbet med på dette emnet, mens for et annet emne kunne de velge om de ville legge ved en, to eller tre innleveringer til bedømmelse. Mappeformatet får med dette et litt tilfeldig, og muligens også uforutsigbart, preg.

Fra studentene ble det foreslått at det ble innført en prosentandel for obligatorisk oppmøte på studiet for å få bestått. Slik det er nå er det enkelte tilfeller der studenter nesten uten tilstedeværelse får godkjent, fordi gruppearbeidet som helhet honoreres med denne karakteren.

Ekstern bransjekontakt

Studentene har en tydelig forestilling om at det ikke er en bransje som står klar til å ta imot dem med åpne armer når de er ferdige. De savner en mer aktiv kontakt med det frie produksjonsmiljøet i Hordaland, og påpeker at man andre steder har en praksisperiode i løpet av studiet.

I det hele tatt savner de en større realitetsorientering – hvordan ser bransjen ut, hvem er hvem og hvem gjør hva, osv. Og ikke minst, hva slags type produksjoner er det mulig å få jobb på, når man skal etablere seg i en bransje. Dessuten kunne de hatt nytte av opplæring i slike ting som hvordan etablere et foretak, ettersom de fleste av dem må regne med en tilværelse som frilans.

Studentene føler seg i liten grad klar til å gå ut i bransjen, og begrunner det blant annet med at spesialiseringen av fagfunksjoner, og opplæringene til disse begynner for sent. Der man tidlig i studieløpet lærer seg teknikker innen klipp, og til dels foto, er det liten opplæring i regi eller produsentrollen.

Studentene på 6. semester ønsker seg også en annen vektning mellom pre-produksjon, produksjon og post-produksjon. For eksempel synes manusutvikling å ta uforholdsmessig mye tid, mens utarbeiding av storyboard i liten grad berøres.

Det er en erkjennelse fra stabens side av at studentene har mangelfulle forkunnskaper om spesialisering før de begynner på 5 semester, og at det ville vært hensiktsmessig med en innføring i dette tidligere. Studentene vet heller ikke noe om slike ting som etikette på settet (hvem gir hvilke beskjeder, og annen type arbeidsdeling/hierarkisk struktur), og innholdet i de enkelte fagfunksjonene, som for eksempel produsent. Samtidig skal det nevnes at dette ikke er en utdanning til en bestemt fagfunksjon, for eksempel fotograf, men at det gis en fordypning på ett felt.

I møtet med studentene ble de bedt om å fylle ut en lapp (anonymt) om hva de ønsket å få ut av studiet. Så godt som samtlige svarte at de ønsket en jobb i bransjen ved studiets slutt. I den grad det lar seg gjøre å påvirke studentenes forventninger bør de forberedes på – gjerne gjennom rådgivning og mentorordninger – at veien inn i bransjen for de fleste går gjennom videre utdanningsløp (f. eks filmskole) eller som assistent. En bredere kontaktflate mot bransjen kan gjøre denne type informasjon lettere å formidle.

I samtale med den faglige staben vises det til at det kommer noe bransjekontakt gjennom de ulike innleide fagpersonene – som er virksomme i bransjen – og gjennom oppdragene med å lage innslag til BIFF og Mediedagene. Men det er lite systematisk hvordan møtet med bransjeaktører er organisert. I samtalen kom det opp at man i fremtiden ser for seg muligheten til et tettere samarbeid med for eksempel Vestnorsk filmsenter, med blant annet orientering om deres kursvirksomhet, og hvilke krav de stiller til søknader om utviklingsstøtte.

MEVI171

Programsensor var tilstede under visning av eksamensproduksjoner, der det ble gitt muntlig tilbakemelding til hver produksjonsgruppe etter visning av den enkelte filmen. Åtte studenter ble igjen etter visningsseansen til diskusjon med programsensor.

Evalueringen av produksjonene

Selve evalueringsprosessen var lagt opp var slik at fagstaben (4 personer) ga kommentarer i etterkant av hver visning, i tillegg til at de stilte noen oppklarende spørsmål til produksjonsgruppene. Det var også lagt opp til at studentene også kunne komme med innspill, og et par tok ordet etter visningene. Denne delen var ikke lagt opp på et formelt vis, for eksempel med at studentene var tildelt visse temaer de ble bedt om å kommentere (slik som foto, klipp, lyd).

Evalueringssituasjonen kunne med fordel ha hatt noen mer faste rammer den fulgte, der det var noen bestemte kriterier – knyttet til læringsmål – som hver produksjon ble evaluert etter. Dette er sikkert lettere sagt enn gjort, produksjonene er svært ulike, og gir dermed også forskjellige inntrykk som er lett å gripe fatt i når man gir tilbakemeldinger. Men med fordel kunne evalueringsprosessen i større grad basert seg på en bevissthet om hva den enkelte gruppen skulle sitte igjen med av læring, samt hva læringsutbyttet er for de andre gruppene som er til stede under gjennomgangen.

Oppmøte blant studentene tydet på at formålet med visningen kan ha vært mangelfullt kommunisert. På den ene siden ble det vektlagt et sosialt aspekt, der det ble servert pizza. På den annen side var dette en anledning til å få tilbakemelding, noen som selve eksamensbedømmelse ikke ser ut til å gi utover en karakter. Betegnende nok var det de gruppene med de mest vellykkede produksjonene som var sterkest representert i salen.

Studentene selv oppfatter evalueringseansen som litt for forsiktig, der det ikke er rom nok for kritikk i en plenumssammenheng. De foreslo at det heller kunne være individuelle visninger med fyldige tilbakemeldinger, eventuelt ha en mer sosial happening med en felles visning. Enkelte ønsket seg også skriftlige tilbakemeldinger, men hovedpoenget var at tilbakemeldingene skulle hjelpe til å gjøre kommende produksjoner bedre.

Refleksjonsnotatet

Til hver praktisk produksjon hører det også til formuleringen av et refleksjonsnotat. Her har faglærer utarbeidet et instruktivt og omfattende dokument, som på en klar måte beskriver hva som er ment med et refleksjonsnotat, hva som skal med, og hvordan det kan utformes.

Studentene ble orientert om refleksjonsnotatet ved emnets oppstart, og det er satt av tid etter at produksjonen er ferdig til å skrive notatet. Fristen for innleveringen var imidlertid før evalueringseansen/visningen, så de tilbakemeldingene som ble gitt ble det ikke anledning til å innarbeide i refleksjonsnotatet.

Studenten uttrykte at de i liten grad jobbet med refleksjonsnotatet underveis i produksjonen, i form av arbeidslogg eller liknende, og at arbeidet med dette langt på vei ble oppfattet som et vedheng til selve produksjonen. Programsensor har hatt tilgang til refleksjonsnotatene og oppfatter de fleste av disse som rimelig fyldige. Innholdsmessig er det et visst sprik mellom gruppene, der noen redegjør i detalj for valg av ulike tekniske løsninger mens andre legger større vekt på å redegjøre for den konseptualiserende ideen som var styrende for produksjonen.

Sjanger- /formatforståelse

Produksjonen for dette emnet skulle være en serie tilpasset webformat. For en slik produksjon kan man skille mellom to nivåer: Det ene er selve formatet, episodisk produksjon tilpasset web. Det andre nivået er produksjonens egen sjanger. Her var det en stor spredning blant produksjonene, fra horror, til komedie, til dokumentar i ulike former.

I følge studentene var det i liten grad fokusert på at produksjonen skulle tilpasses webformatet, til tross for at de samarbeidet med nye medier studenter. Rent praktisk så strevde enkelte produksjoner med selve tilpasningen til nettleser. Men også det episodiske formatet virket for noen av produksjonene litt tilfeldig håndtert i form av lengde og dramaturgi.

I følge studentene hadde de først og fremst konsentrert seg om den enkelte sjanger deres egen produksjon skulle passe inn i. Kunnskapen om disse sjangrene har de

muligens tilegnet seg fra enkelte av de medievitenskapelige emnene de tar parallelt. Det virket ikke som om denne type teori inngikk i dette aktuelle emnet.

Avsluttende refleksjon

Under oppholdet var den planlagte flyttingen til den nye medieklyngen. Planen, slik den ble forelagt, er da å innrette studiene i emner med 30 studiepoeng. Da vil man forhåpentligvis slippe tilpasningen man nå er tvunget til å gjøre med flere av de andre programmene. Dette er åpenbart en gyllen anledning til å tenke nytt om studiets innhold og dets struktur. Og det er lett å forstå at man i større grad ønsker kontroll over undervisningsforløpet, uten å måtte ta hensyn til hvordan andre studieprogram er innrettet. Dette vil helt sikkert spare både studenter og stab for mye frustrasjon.

Samtidig er det verd å minne om den gevinsten som ligger i å ha en bred kontaktflate med andre studieprogram. For det første, med en gjennomtenkt koordinering ligger det muligheter til en betydelig ressursbesparelse. Både med tanke på felles utnyttelse av gjestelærere, og synergier i undervisningen. For det andre, studentene utdannes til det samme medielandskapet, selv om de trolig skal utføre ulike oppgaver. Medstudenter fra andre program vil senere være arbeidspartnere på enkelte prosjekter. Å ha et visst innblikk i og forståelse av hvilke perspektiver som er styrende for journalister, webdesignere og programutviklere vil være et stort fortrinn. For det tredje, den faglige fordypelsen man får i sjangerkunnskap, fortelle teori, resepsjonsanalyse, mediepolitikk, ved å følge enkelte teoretiske studieemner, gir en analytisk innsikt få andre praktisk-teoretiske studier kan vis til. Og nettopp analytisk kompetanse er en egenskap film- og tv-bransjen verdsetter og etterspør.

Audun Engelstad
Programsensor